

Nr. 124/311/

Trečiadienis, 1946.V.29

IŠ VISO PASAULIO

- JAV UŽS.REIK.MIN.BYRNES vakar spaudos konferencijoje atsakė į Molotovo kaltinimus Amerikai, pabrėždamas, jog D.Britanijos ir Amerikos bloko nėra, neišspręstas problemas pasaulio viešojo opinija gali pati spręsti. Dėl bazių Islandijoje pirma buvusios pa-informuotos D.Britanijos ir Tar.Sąjungos vyriausybės. Dėl pasiūly-to 25 metų Vokietijos nuginklavimo plano Byrnes pareiškė, jog Sta-linas tikrai buvo su juo sutikęs. Dabar Molotovas sakęs kitaip. Čia esąs nesusipratimas arba Tar.Sąjungos spauda padariusi klaidą.
- PRANCŪZIJOS UŽS.REIK.MIN.BIDAULT vakar pareiškė, jog Prancūzijos vyriausybė sveikintų Europoje provizorinių vyriausybių pakeitimus. Taikos sutarties su Vokietija klausimas turėtų būti svarstomas skyrium. Jei nesusitars keturi užs.reik.ministeriai taikos sutar-čių su buv.Vokietijos vasalinėmis valstybėmis klausimais, tai Pran-cūzija paremsianti Byrnes propoziciją perduoti tuos klausimus JTO spręsti.
- JAV D.BRITANIJAI naujojo pasiuntinio Harriman garbei vakar gen. Smuths Londone pasakė kalbą, kurioje iškėlė anglų ir amerikiečių susiartinimo reikala. Visos didžiosios galybės turėtų bendradar-biauti, tačiau Tar.Sąjunga mūsų nesuprantanti. Pasaulis skyles į dvi dideles grupes: Rytų ir Vakarų.
Pasiuntinys Harriman atsekydamas savo kalboje pareiškė pagarbą D.Britanijai ir pabrėžė, jog D.Britanija ateities žmoniškame pa-saulio kūrime suvaidinsianti svarbų vaidmenį. D.Britanija per karą turėjusi ir dabar turinti didelių nepriteklių. Tačiau žmoniškumas, kuriuo D.Britanija vadovaujasi, esąs jos didžiausias turtas. JAV negali ir nenori būti nuo pasaulio izoliuota. JAV tol nebūsiiančios saugios, kol nebus saugus pasaulis.
- NANSENO PASAI PABĖGĖLIAMS. Senatorius A.H.Vandenberg, remdamasis Amerikos užs.reik.ministerijos instrukcijomis, paskelbė, kad inter-nacionaliniame vyriausybių komitete pabėgėliams JAV atstovai pa-laikysią, kad tremtiniais ir be valstybės asmenims būtų išduodami vad.Nanseno pasai /DNZ Nr.42,V.27/.
- GEN.FRANCO išsiuntinėjo diplomatiniais atstovams notą, kurioje sakoma, jog JTO neturi teisės kaltinti Ispaniją, atominė bomba Is-panijoje neprodukuojama, tačiau niekas negalės Ispanijai uždrausti atomo energijos tyrinėjimus. Jokių hitlerininkų Ispanija neglobo-janti.
Šiomis dienomis Ispanijoje areštuoti 38 respublikonai ir 7 so-cialistai.
- SIAMO PREMJERAS prisiuntė JTO gen.sekretoriui Trygve Lie telegra-mą, kurioje pabrėžiama, jog gegužės 24,25,26 d.d. Prancūzijos ka-riuomenė peržengė Mekong upę ir užgrobė jėga Siamio teritorijos da-lį. Šį kaltinimą prašo perduoti Saugumo Tarybai.
- PRANCŪZIJA GAUNANTI IŠ JAV PASKOLĄ 1.370.000.000 dol.sumoje. Ši paskola tai L.Blum ir JAV vyriausybės ilgą derybų išdava.

- JAV IR D.BRITANIJA įteikė notas Rumunijos vyriausybei, kuriose nurodoma, jog Rumunija nepildanti Maskvos konferencijos nutarimų.

- LONDONE dėl būsimos Paryžiaus ministerių konferencijos, ryšium su Molotovo kalba, vyraujanti pesimistinė nuotaika. Pesimizmą pagilinantį dar ta aplinkybė, jog Rusija atsisakė dalyvauti Londone ruošiamoj birželio 8 d. sąjungininkų pergalės šventėje.

- MOLOTOVO KALBA vakar buvo komentuojama didžiuliosiose New Yorko dienraščiuose. "New York Times" pabrėžia, jog Byrnes kalba pasiekusi tikslą: pasaulio viešoji opinija sužinojo JAV nusistatymą įvairiais svarbiais klausimais. Dabar Molotovas taip pat pareiškė Tar.Sąjungos nuomonę tais pačiais klausimais. Tuo būdu pasaulio viešoji opinija dabar pati galinti išspręsti visus konferencijoje neišspręstus klausimus. Molotovas D.Britanijai ir JAV primetas imperializmą, tačiau nė viena iš šių valstybių nėaneksavo didelių Europos plotų ir niekam neprimetė savo ūkiškų ir politiškių koncepcijų.

Šio ryto Londono "Daily Herald" straipsnyje "Karas ar taika" pabrėžia, jog galės kilti trečiasis pasaulinis karas ir galvojama, jog šis karas jau neišvengiamas.

- NEW YORKO "P.H." leidėjas Ingersoll pranešė, kad JAV aviacija Europoje užėmė strategines pozicijas žaibiniam Rusijos puolimo veiksmų sulaukymui ir todėl Rusija yra iš anksto šachuojama. Toliau sakoma, kad Amerikos lakūnų Europoje kaskart daugiau, aviatorių įgulos išdėstytos palei sovietų okupacinę zoną. Ryšium su tuo užklaustas valstybės departamentas atsisakė nuo bet kokių komentarų /KT NR.17,v.19/.

- PARYŽIUJE keturi užs.reik.ministerių pavaduotojai vakar pilnai susitarė dėl Rumunijos ginkluotųjų pajėgų apibrėžimo. Rumunijai nustatytas toks ginkluotųjų pajėgų kiekis, kad galėtų palaikyti vidaus saugumą ir jos sienų apsaugą. Italijos-Prancūzijos sienų klausimais susitarimo neprieita.

- SĄJUNGININKŲ KOMISIJA, kuri turėjusi ištirti Vokietijoje nugalavimo padėtį, nesusitarė. JAV atstovas pasiūlė pilną militarinį ir ūkišką Vokietijos ištyrimą. D.Britanija ir Prancūzija pasiūlymą priėmė. Tar.Rusija pasiūlymą atmetė, pabrėždama, jog ūkiškam ištyrimui dar nesąs atėjęs laikas.

- ŽEM.RŪMUOSE LONDONE vakar balsų dauguma atmetas geležies ir plieno nacionalizacijos projektas.

- GEN.M.ZORYA, sovietų vyr.prokuroro gen.Rudenko asistentas, nelaimingu būdu žuvo. Amerikiečių gen.Gill'ui pasiųstame rašte gen.Rudenko pranešė apie tą nelaimingą įvykį ir pridūrė, kad tuoj padarytas tyrimas parodė, jog gen.Zorya mirties priežastis buvusi neatsargus jo elgesys su šaunamuoju ginklu /DNZ Nr.42,v.27/.

- ŽEM.RŪMUOSE vakar atstovas Taylor atakavo vyriausybę įvairiais Lenkijos ir negrižtančių tėvynėn lenkų klausimais. Atsekydamas McNeil pareiškė, jog D.Britanijos vyriausybė įsitikinusi, kad ne visos partijos gali laisvai vesti priešrinkiminę propagandą ir Lenkijos vyriausybė puikiai žino D.Britanijos vyriausybės nuomonę šiais įvairiais klausimais. Atstovas Taylor pabrėžė "O vis dėlto Lenkijos vyriausybė į tai nekreipia jokio dėmesio". Į klausimus, liečiančius negrižtančių lenkų karių šeimų pargabenimą iš Lenkijos ir lenkų negrižtančių tėvynėn traktavimą ir jų ateitį, McNeil pažadėjo atsakyti, kai jie būsia įteikti vyriausybei raštu.

- MARŠ.TITO išvyko į Maskvą, kur buvo priimtas Stalino ir Molotovo.

Nr.124/311/

3

- TAIKA AR KARAS? - "Economist" pastebėjo, kad Europa yra lyg laivas, pagautas taifūno ir vėjai neša vis baisesnių uolų kryptimi. Visur viešpatauja įsitikinimas, kad D.Britanijos ir TSRS susidūrimas yra neišvengiamas. Tas jausmas neleidžia Europai pakilti iš griuvėsių: kam čia namą atstatyti, jei vėl atsiris tankai, kris bombos ir bus gaisrai.

Prancūzijos katalikų "Temoignage Chrétien" prieina tokia išvada: girdi, marš.Konevas dienos įsakyme armijai pabrėžė, kad karas nėra baigtas. Vadinasi, mūsų dienos - pertrauka prieš lemiamą mūšį. Ruošiasi bolševikai, bet nesnaudžia ir demokratija. Laikraščio teigimu, D.Britanija ir Ispanija pasirašė karinę sutartį, į Bilbao uostą jau plaukia karinės medžiagos transportai. "Novoje Vremia" žiniomis, Ispanija yra kapitalizmo intervencijos prieš TSRS bazė. Pvz., netoli Madrido Barajazo amerikiečiai iširėngė eksteriterialų aerodromą - 40 kv.km ir 12 startavimo kelių, - antrą aerodromą turi netoli Barcelonos, naudojamas ir šiais jūrų uostais: Vigo, Cadixas. "Humanite" tiesiog rašo: "Ispanijos dangus pridengtas JAV aviacija". Maskvos radijo komentatorius min.Špaako kelionę į Londoną įvertino kaip Belgijos karinę bičiulystę su D.Britanija. "Izvestijos" JAV karo laivo viešnagę Turkijoje vertina kaip antikomunistinio bloko Art.Rytuose cementavimą ir dvasinį interventų palaiminimą. "Washington Post" nuomone, pilietinis karas Mandžūrijoje ir optimistų manymu neišvengiamas /Apžvalga Nr.19,V.15/.

- JAV KONGRESE demokratų partijos atstovas Albertas Thomas debatų metu laivyno klausimais išsireiškė apie naują JAV išrastą ginklą: "Mes turime kažką daug baisesnį, negu atominė bomba šiandien, rytoj arba net ir tolimesnėje ateity jos visose panaudotinos formose". A.Thomas yra dalyvavęs laivyno naujų ginklų pritaikymo komiteto slaptuose posėdžiuose. Žurnalistų paprašytas duoti daugiau paaiškinimų, A.Thomas pareiškė ir taip jau per daug pasakęs, tačiau nurodė, jog šį ginklą išradęs JAV laivyno medicinos ir chirurgijos skyrius ir kad tas ginklas turis ryšio su radiacija ir esąs mirties spindulių pobūdžio. Tos pat dienos "N.Y.Herald Tribune", rašydama apie šį A.Thomo pranešimą, sako, jog, paneidodamas minėtą ginklą, skrendant vienu lėktuvu, galima sunaikinti visą didžiausio miesto gyvybę ir net augmeniją milžiniškuose plotuose. /"Daily Herald" 9434,V.24/.

- MARŠ.STALINAS pirmadienį vakare priėmė D.Britanijos pasiuntinį Maskvoje. Priėmimo dalyvavo ir Molotovas.

- ESTŲ LAIKRAŠTIS "EESTI TOADED" kovo 30 d. pranešė, kad sovietų zonoje Vokietijoje sovietai surinko 1600 lietuvių, latvių ir estų ir nepaprastai skubiai išgabeno į Lietuvos Braštą. Iš ten baltai bus gabenami į Tol.Rytus. Vakarinėje bolševikų zonoje baltai taip pat registruojami ved.repatriacijai /"Nemuno Aidas" Nr.17-18,V.4/.

Šiomis dienomis teko sutikti vieną lietuvį, praėjusią savaitę atvykusį iš Čekoslovakijos. Ir ten esą rusų įsakymu repatriuojami visi užsieniečiai. Tam tautiečiui esą pavykę išvykti, kai kiti buvę gabenami į traukinius.

- NEPALAUŽIAMŲ LIETUVOS PARTIZANAI... Prasitų metų spalio 28 d. numeryje "Tarybų Lietuva" pranešė apie Kauno apylinkėse veikusių lietuvių partizanų, "Viesulo" būrio narių, V.Juškevičiaus ir A.Blasevičiaus teismą. Bolševikinis karo lauko teismas juos pasmerkė mirti. Kaltino, kad jie žudė bolševikams atsidavusius pareigūnus. V.Juškevičius tarnavo pakuotio vykdymajame komitete raštininku ir drauge partizanavo... Kitame "Tarybų Lietuvos" nu-

meryje mini tris lietuvius partizanus irgi pasmerktus mirti.

-Amerikos lietuvių savaitinis laikraštis "Sandara" š.m.vasario 8 d. numeryje rašo, kad nepaisant nuolatinių sovietų valdžio vi-
liojimų, grasinimų ir baudžiamųjų būrių ekspedicijų, Lietuvos
partizanai ir toliau smarkiai tebeveikia. Net pačiame Kaune ir
Vilniuje neretai pasitaiko ginkluotų susirėmimų su partizanais...
Pereitą vasarą, dar ir dabar, Lietuvos kaliais iš Vokietijos į
Rusiją varomos gyvulių kaimenės. Tuo pasinaudojo Lietuvos parti-
zanai ir pasiskubino susidaryti didesnes gyvosios mėsos atsar-
gas. Taip pat partizanai pakankamai turi ginklų ir šaudmenų...
"Tiesa" praneša, kad bolševikinis karo teismas Šiauliuose nutei-
sė sušaudyti lietuvių partizaną Praną Jankauską... Prasitų metų
lapkričio 4 d. Kaune raudonansis karo teismas teisė lietuvius
partizanus: Kelmės girininkijos buhalterį Juozą Jakuboną, Kelmės
parapijos vikarą kun. Antaną Cimielių, Lyduvėnų kleboną kun. Bro-
nių Gaižutį ir Vertukių eiguvos eigulį Stasį Mitmantį.../NA,
Nr.19-20,V.18/.

- VARŠUVOS RADIO ŽINIOMIS, iki šiol nuo partizanų yra žuvę 6952
asmens, jų tarpe 433 slaptosios ir 558 viešosios policijos pa-
reigūnai. Iki 1946.IV.1 sulikviduota 191 kovinė pasipriešinimo
grupė ir paimta grobio 16 minosvaidžių, 16 prieštankinių pabūk-
lų, 114 sunkiųjų kulkosvaidžių, 816 lengvųjų kulkosvaidžių, 3500
automatinių pistoletų ir t.t.

VIETOS ŽINIOS

- SCHONGAU meninių pasirodymų tolimesnė programa:

GEGUŽĖS 29 D.: 20 val. estų mišrus koncertas.

30 D.: Labecko estų vyrų choro koncertas. - 20 val.

31 D.: 20 val. Danutės Nasvytytės išraiškos šokio meno spek-
taklis.

BIRŽELIO 1 D.: 20 val. lietuvių solistų koncertas. Dalyv.
A.Dambrauskaitė - sopranas, St.Baranauskas - tenoras, St.Liepas
- baritonas.

2 D.: 20 val. lietuvių choro ir solistų koncertas. Dalyv.:
J.Kačinsko vedamas choras; solistai: J.Krikštolaitytė - sopranas,
A.Ambrazaitis - klarnetas.

3 D.: laisva:

4 D.: 20 val. latvių oktetas "Tēvia".

5 D.: laisva.

6 D.: 20 val. A.Kuprevičiaus fortepiono rečitalis.

7 D.: 20 val. Jul.Štarkos Dillingeno vyrų choro koncertas.

8 D.: 20 val. Geisslingeno estų teatras.

- PENKTADIENĮ /V.31/ darbo valandomis priešpiet ūkio skyriaus
raštinėje bus išduodamos iš Unrros gautos maisto kortelės asme-
nims, kurių pavardės prasideda A-K ir popiet L-Z raidėmis. Kor-
teles visi/privalo atsiimti asmeniškai pasirašant sąrašą. Šeimai
kortelės paima tėvai. Kortelių savininkai patys negali kuponėlių
iškirpti. Tai atliks valgykloje tam skirtas žmogus.

- DP DARBO ISTAIGOJE /Salzstr.26/ darbo reikalu galima užsire-
gistruoti 9-12 ir 14-17 val.

- DAUGĖLOS anglų kalbos grupė šį penktadienį renkasi ne 8 bet
9 val.

- AUSTRIJOS VYRIAUSYBĖ reikalauja ko greičiau repatrijuoti karo
bėgėlius iš Rusijos, kurie yra be priekaištų. Vid.reik.minis-
terija ruošiasi atlikti autorizuotą skaičiavimą.